

AÑO II

PALMA 24 DE ABRIL DE 1898

NÚM. 64

EL BON PASTOR

EN aquell temps, digué Jesus als Fariseus:
«Jò som el bon Pastor. El bon Pastor dona la vida per ses oveyes. Pero un pastor assalariat que no li son séues, quant vèu venir es llop, les dexa en banda y fuig: y es llop fá carn y les espargeix....»

Jò som el bon Pastor y per axò coneg les méues oveyes y elles me coneixen á mí.

D' igual mòdo que mon Pare me coneix, jò coneg á mon Pare y don la vida per les méues oveyes.

També en teng d' altres que no son d' aquesta guarda: es necessari que jò les m' en duga, y que sentin sa meua veu; y será feta una sola manada amb un sol Pastor.»

El bon Pastor del feels catòlics es el Sumo Pontífice, en representació de Cristo Jesus qui doná sa vida per nòltros.

Els bons Pastors son: á cada Diòcesis el seu Bisbe, y á cada parròquia el seu Rector.

Cada un d' ells vetla per la seguredat espiritual de sa guarda d' oveyes, y aquestes han d' escoltar sos síulos, per no esbarriarsè, y s' han de pexir amb les pastures de sa divina paraula.

Els mals pastors son els qui dessustan de llet á ses oveyes, les tonen sovint, y comportan que els llops de l' incredulitat y de la masonaría fassin tala.

¡Malanat des poble conduhit per pastors venturés que sols se cuydan de cobrar sa soldada, y no passan ánsia de cumplir son càrreg!

¡Malanats dels pobles en que sos governants, en lloch d' anar drets, los fan fér volteres p' els tirañs de les injustícies, los abordan als espinalés de les passions polítiques ó los esglayan amb ses pedrades y ahuchs escandalosos!

Y més avuy en dia que n' hi ha tants de llops afamagats qui envesten furiosos y destrossan arreu dins ses guardes de feels catòlics. ¡Quí los llibererá de ses dents y de ses arpas?

Ningú més que el bon Pastor; aquell qui vengué en el mon per replegar á tots els homos dins un metex redol, volguentne fér una sola guarda, unida amb una meteixa fè alimentada amb una meteixa esperança, y pexida amb sa verdadera Caritat.

MOSSEN LLUCH.

¡ DEU Y PATRIA!

Ja hi som. Ja ha arribat l' hõra dels sacrificis. Els espanyols comensan á experimentar les consecuències dels seus grans pecats contra Deu y contra la Patria.

¡A les armes! A batrer als inimichs de les nostres creències y de la nostra tèrra; á demostrar al mon, altra vegada, que quant tenim rahó y mos amparam en la justicia, si de bon còr mos acullim á Deu,... salvam la Patria.

No recordèm les trahicions que uns y altres dels partits polítichs han comès á l' ombra de la Nació que durant tants d' anys han esvehida y desprestigiada; no es oportú retrèure les explotacions de que foren víctimes els nostros germans de les *Antillas*, no en profit del Estad, sinó dels seus governants; no averigüem si la nostra indolència ha estat part y causa de la gran calamitat que mos aplega.

Se trata de cumplir com á bons fills de l' España Católica, se trata de socorrer als malanats que, per consecuencia forrosa dels fets que sobrevenen, cauran ferits y desanats á tèrras llunyas, y tal vegada dins ca-nostra; se trata de rescabalar el temps tudat en bregues intestines, ja que no es possible replegar les rierades de pessetes que mos costa *dur per conta nostro* les possessions de Cuba y Portorico que, altre temps, mos mantenían; se trata de reevindicar l' honra perduda dexantmos escupir á la cara p' els desenfrehits facinerosos Nort-americanos; se trata d' espolsarmos sa vèssa, nòltros catòlics que hem sentit la veu de Lleo XIII en favor nostro, y encara no hem establhit un torn constant de rogativas públiques per desagraviar la Divina Justicia, axí com heu feyen nostros pares, á Mallorca, durant la guerra de l' independència.

Si mos mancan diners, empeñem les nostres joyes y no malgastem en divertiment y vanidats, ja que, gracias á Deu, no mos mancan còrs nobles, ni jovent agosarada, ni generals intel·ligents y braus; ja que encara corre per ses nostras venas, puja á ses nostras galtas, y mos encalenteix es front y mos infla es pit sa metexa sanch que teñí de gloria les llars y els santuaris, dels nostros antepassats.

Ha arribada l' hora dels sacrificis per tots els mallorquins que entengan lo que signifícan DEU y PATRIA.

Els qui tenen salut y robustés, ¡sus! en peu de guèrra.

Els qui tengan possibles y recursos, já mostrar son generós patriotisme! abans de que l' inimich los ho prenga per fòrsa.

Els vells y atxacosos, les dones é infants, já Deu ab ses pregàrias! y á fér filetas per cuant venga el cas.

Estiguem previnguts per tot, pues es probable que, sens sortir de dins ca-nòstra, vejèm coses ferestes.

Que ningú confiy en sos vehinats, ni en sos amichs, ni manco en so Govern, si, en llòch d' ajudar á la comuna y general necessitat, s' arronsa ó flaquetja, pues ses singlades arribarán de banda á banda.

Si Deu té decretat fermos purgar les nòstres culpas, resignammós; que l' expiació imposada per sa Providència no humilla sinó que regenera. Y ¿Qui dupta que el pòble español, física y moralment ha menester regenerar?

Adorèm á Deu; destruhiguem la Masonería que ha passat per uy l' España; sacrificuèm ses nostras miserables desavenències intestines,... y reviurá la Patria.

VERA-EMITTA.

PATRONA DE LA SETMANA

Dia 30.—Santa Catalina de Sena, Verge.

Aquesta esposa benvolguda de Cristo Jesus y ornament y gloria del Orde de Sant Domingo, nasqué á Italia de pares piadosos y honrats. Als cinch anys ja se distingia per la seua gran devoció en vés de Jesus y de Maria; per axò molts li donaven el nom de *santeta*. Tres anys més tard, sentí un desitx tan gran de consagrar-se completament á Deu, que resolgué tenir sols per espós al metex Jesu-Crist, fént vot de perpètua castedat. No veihan amb gust sos pares las seuas penitències y el gran amor que mostrava tenir á la soledat; axí qu' alguns anys després, prenat da la seua virtut y hermosura un noble personatge, procuraren fer tot lo possible perque se presentás en mitj de la societat y acceptás tan ventatjós partit. Per alliberarse d' aquest compromís resolgué Catalina tallarse els cabey y cubrir son cap ab un vel, y axi heu féu, ocasionant gran disguts als seus pares, los quals al veurer que de res servian ses rahons determinaren no oposarse més á sa voluntat, dexantli seguir sa vocació y las inspiracions de la divina gracia. Desde aquell dia pogué provar á ca-seua lo que se proposava practicar dins el convent, y axí canviá tota alimentació nutritiva per herbes crues, pa y aygo, rodetjant el seu cós d' un aspre cilici que sols per obediencia dexá poch abans de morir. Ab aquestas penitències contragué una malaltia que l' arribá á las portas de la mort y sa mare sentí un dia de boca de la seua filla, que no curaria á no ser qu' entrás á la tercera orde de Sant Domingo; y ella metexa, qu' apesara de lo que l' havia feta sufrí l' estimava, aná á demanar l' admetessen; y obtengut permís, vestí l' habit y recobrá la salut ab aquella abundancia de dons sobrenaturals que feren fós una de las més gran santas d' aquests últims sigles. Al entrar en la religió s' imposá un silenci que per espay de tres anys no parlá més qu' emb el confessor, ni sortí de la cel-la més que per anar á l' Iglesia, y passá desde el principi de la Corema fins á l' Ascensió del Señor

sense altre aliment, que la sagrada Comunió. Entre els dons que rebé del seu celestial espós, mereixen especial menció: un anell molt hermos que com á esposa li envia; duas coronas una d' espinas y d' òr l' altra, escullint la primera per aquesta vida y la segona per l' eternitat; además li imprimí las seuas sagradas llagas, encare que á instàncias seuas lográ fossen invisibles. Se distinguí per el seu enteniment clar y per la seua gran prudencia, com se descubreix en las seuas cartas que escrigué als Papas, cardenals y príncipes, trabayant per la tranquilidat de l' Iglesia y per la pau entre els monarcas cristians. Morí als 33 anys dexant no sols á ses germanas de qui fonch superiora, sinó á tots els feèls, admirables exemples de totas las virtuts.

MOSSEN MARCH.

Noticies històriques.—A Palma hey ha el convent de monjes dominiques, dedicat á Santa Catalina de Sena, al cap d' amunt del carré de S. Miquèl. Iniciá sa fundació el Venerable dominico P. Juliá Font y Roig, (*) y después de sa mòrt la dugueren á efecte el P. Miquèl Sorell y el nòble cavaller Sr. D. Juan Despuig y sa mare donya Isabèl de Verí, que lo dotaren. (d' aquí vé que la familia Despuig conservi son patronat) L' any 1661, vengueren quatre monjes de València y foren les primeres que l' habitaren. La sepultura del fundador está á ma dreita del altar major, amb s' estatua de marmol. En aquest convent també s' hi guarda el còs de la venerable Sor Ayna María del Santíssim Sagrament expositora dels Càntichs y *Dialèchs del Amich y del Amat*, escrits p' el Beato Ramon Lull. Visqué aquesta admirable relligiosa en temps de la famosa Margarida Alacoque, y va ser favorida amb visions y revelacions extraordinaries. Si á Mallorca hi hagués mallorquinisme els devòts del Sagrat Còr de Jesus, honrarían no sòls á la venerable Alacoque, sinó també á la nòstra paisana que es una glòria desconeguda digne de ser trèta á llum.

◇ F. ◇

LA PORQUEROLA

(Poesía popular mallorquina).

El Rey n' ha fetes fé crides,

Viva l' amor;

Y crides n' ha fetes fer

que viva, viva;

Que tots los més galants homs

A la guèrra n' han d' aner

que viva el taronger.

—Jò que tench la muller jove
já'n á qui la dexaré?

La dexaré á ca ma mare
que la'm guardarà ben bé.

—Ma mare, la mía mare
jo vos entreg ma muller;
no li fesseu fer cap feyna
sino cosir y broyder;
si davalla á cercar aygo
dauli 'l poal més lleuger,
aquell poalet de plata
que per ella vaig fe fer.

(*) Ara li construexen un rich sepulcre á la Seu.

— Vesten, mon fill, á la guèrra
com pertòca á un cavaller;
pots partir molt descansat
que molt bé la 't guardaré.

Al cap de les sèt setmanes
porqueròla la va fer,...
Y just al cap de sèt anys
va tornar el cavaller.
— Deu vos quart, la porqueròla.
— Deu mantenga al cavaller.
— ¿No 'm diriau, porqueròla,
de quí n' es aquest terror?
— De don Juan del Vilatge,
Deu lo duga si convé,
que ha sèt anys es á la guèrra,
y jo, ay! som sa muller.
¿Voleume dir, porqueròla,
que vos donan per manger?
— Un bossinet de pa d'òrdi,
no tant còm n' he menester.
— ¿Voleume dir, porqueròla,
quina feyna vos fan fer?
— Sèt fñades cada día
y un feix de llenya 'm fan fer.
— Aspiau les sèt fñades,
mentres tant vos fas el feix.
Y ab l' espasa tayá llenya
y amb un crèdo 'l tengué fét.
A les anques del cavall
á ca vòstre eus portaré,
si 'm volen dir, porqueròla,
quin hostel hey ha avinent.
— A casa la mía sògra
trobareu alojament.

Cuant foren prop del vilatge,
— Donaume 'l feix, cavaller,
que per rès del mon voldria
que rallás de mí la gent.

— Deu vos quart, bona hostalera,
— Deu mantenga al cavaller.
¿No 'm diriau, l' hostalera,
quin sopá anit trobaré?
— Teng capons, galls y gallines
que 's sopá de cavaller.
— ¿No 'm diriau, l' hostalera,
anit amb quí soparé?
— Sopará amb la meua filla,
aquesta honra li ha de fér,
y per servirlos en taula
una porqueròla tench.
Porqueròla, porqueròla,
ves á serví al cavaller.
— Si mon marit vos sentía
no m' ho manariau més.
Sèt anys fa que no teng hòmo
¡Ay Deu meu, quant lo tendré!
Sèt anys que 'm feis jaure al sostre
lo mateix que un cá llebrer.
Sèt anys que esper mon marit
que 'm volía tant de bé....

Ell la pren per la ma blanca
y á la cambra la dugué.
¡Catalina, Catalina,
tu ests la meua muller!
La porqueròla en sos brassos
esmortida romangué
que no 's pot dir l' alegría,
l' alegría que tingué.

— Trèute el vestit de porquera
que jò no 'l veja may més.
¿Ahont son les bones robes
que de novía 't vaig fer?
— Demanau axò á ma sògra
que per sa filla les té.
— ¿Y ahont es, Catalineta,
la cinta d'òr que 't vaig fer?
— Demanau á vòstra mare
que per sa filla la té.

L' endemá á la matinada
l' hostalera s' en vengué:
— Ala, axecat porqueròla,
que 'ls pòrchs ja son p' el carrer;
axequet, dòna vallaca.
ó sinó t' atuparé...
— Que s' axech la vòstra filla
y respetau ma muller.
Si no fossiu mare mía
de vos faría un cenrer,
y ventaría la cènre
sobre el puig més alt que sé.

SOLFA PLANA

En *Tia Granereta* cuant vengué á Palma per á prende
s' *uniforme* de quinto, feya un añ redó que tenía rela-
cions ab na *Pepa Filaprim*. ¡Pobre Pepa! Ella viure allu-
ñada des seu *garrít*... imposible. Ella cercará un *pretesto*;
ella inventará un medi; ¡ses dones son el reverent di-
mòni!

S' añoransa la consumía; á la vila no hi poría aguan-
tá pus.

Demaná á sos pares per passá á Ciutat á llogarsé
per *niñera* á una casa de Señós que li havien *acuat*.

Es pares de na Pepa creguent veure un *ascens* en sa
carrera de sa fía, consentiren que aquesta anás á Palma á
está ab altri.

Passaren dies, y no tardá en presentarsé es desitjat
jorn de *felicidat* en que es bolich y na Pepa sa tiraren
plegats dins sa diligencia.

Es diumenje entrant, na Pepa, ab so devantal blanch,
ja passetjava es dayols per la Rambla, esperant que s'
enimorat, vestit ab calsons vermeys y jaqueta coló de
cèl, sortís des Corté del Carme.

* * *

Poch interessa al lector coneixer ses vicissituts que pas-
saren aquets dos mal-anats durant cuatr' anys de *servici*:
ell á la patria, y ella servant es nin de *D.ª Luciana Ba-*
rramillo.

De dos fets que constituexen es *bassó* de la present
historieta, no 'n poren está en dejú els que la llegirán: na
Filaprim prengué sa *llicencia* de teta es mateix día qu'
en *Granereta* posava dins un canó de llauna *enflocat*, un
document qu' el llicenciava del servici del Rey.

Un' hora-baxa cuant sa diligencia arribá á la vila,
sortiren de s' *estiba* des cotxo-corrèu uns *fardos* que, ju-
dicats p' es polsim que duyen pareixien talment saquetes-
de farina: dos d' aquest *fardos* enfarinoats eran en Tiá y
na Pepa.

* * *

Anant progressant en rahó directa des temps ses relacions honestíssimes den Tiá y na Pepa, es Rectó los hagué de *tirá cap-arall pe sa tròna* (altre matrimòni s' ha tractat: en *Tiá Granereta y Trobat* ab na *Pepa Filaprim* y *Roagó*, els dos d' aquesta vecindat) los carregá (vuy dir) se carregaren la santa crèu del matrimòni y..... bona nit si 't colgas.

* *

Tres anys de relativa felicitat havien transcurrit dins aquella llar benehida per Cristo. En Tiá, homo de *pasta de congret*, mes bò que 's pa, y prudent com ell tot sòl, replegava cada día es seu jornalet, y es cap des dissapte encara poría ahorrá ún sdu. Na Pepa, neta, endressada y laboriosa, ajudava á s' homo á fer es *niuet*. Sa pau hauría estat sempre es patrimoní d' aquella casa si na Pepa, coneguent es punts de bondat que caltava son marit, no hagués pretengut may posarli sa cama demunt. En Tiá cansat de desempeñá es *papé de mèstre calsones*, feu un día com qui *enseñarli es puñis*; però ella fentné cas omís, s' etxillá; y ell callá per no doná un escandol. Ses coses arribaren á posarsé tan farestes, qu' en Tiá, sortint de botadó, li ventá *l' occident* ab sa ma plana. Com es molt de robé guarnía es *bombo*, apenes na Pepa sentí es *tochs de sa massa*; y creguda que sempre que *rompés sa música*, sería questió de cantá en *solfa d' aire*, vat-aquí perque llun d' acalá ses ales, s' envalentonava, volguent essé es *gallet* de la casa. Mira, Pepa, li deya sovin, sovint en Tiá: tu me treurás des solc, y llevò...

Ella, per tota contestació, l' omplía d' impropèris, posanló com un padás brut.

* *

Vengué es día de Sant Sebastiá. Ella havia comprat una cuixa d' añell y una sanqueta de cabrit; y ell per á solemnissá més sa festa, pren s' escopeta y ja li ha estret cap á ses *comes* per veure si mataría un parey de torts.

A las dèu estigué de retorn á ca-sena duguent á na Pepa un tort gras com un tarròs de cèu.

—Jás, Pepa, ploma aquest tort y tirl dins s' òlla.

—¡Tròs de ruch! ¿Qui t' ha dit qu' axò es tort? ¡Pareix mentida que sies tant *aubarcòch*! ¡tant garrut y encara no sabrer distingí un tort d' una mèl-lara!

—Pepa no te *desincomots*: es tort... es tort, es... tort...

—No digas *doys*. Axò es mèl-lara, es mèl-lara, mèl-lara, y... no 'm fasses destraletjá.

—Mira que jo coneix es torts...!!

—¿Penses que jo no conegui ses mèl-lares?

—Jo, antes de casarmé ab tu, en feya fems de torts. N' he manjats més que tu no n' has vists.

—Jo he plomades mes mèl-lares que cabeys no tens á n' es cap.

—¡Pepa...! no 'm destrempis...; es tort y... fòris.

—¡No ests mal tort! Ara vatx compreguent qu' ests un tudossa de lo més crü.

—¡Pepa! he acabats es menuts y es grossos y... mal fes flamada... ¡clich! ¡clach!... Es tort... ¡plim! ¡plam! Es tort... ¡remil llamps! Si no fos....

—¡Poca vergoña! ¡Ay! ¡ay! ¡María Santíssimeta! Es mèl-lara, valdement me matis. ¡Ahont me ve aquest indecent!

Na Pepa se rebat á un recó, fent es trò de plorá. En

Tiá pren es capell y, escapat, s' en va á distreure sa fam Vuit dies hey hagué *moros á la costa*.

* *

S' añ siguent, es día abans de Sant Sebastiá, na Pepa diu á h' homo. ¿demá qu' hem de fe festa?

—Ja 's de rahó, contestá ell, y lluhida.

L' en demá na Pepa enlestí s' arròs, posá taula y cridá s' homo per diná. En Tiá s' asseu á sa taula y diu á na Pepa ¿te recordas, Pepa, d' aquell tort de l' añ passat?

—No era tort... ¡Tornamhi á sucá á n' ets ays! Era una mèl-lara... ¡com es *vella caliu*! ¡valdement may diná!!!

—¡Pepa...! era tort y... era tort y... no vulgues fermé sortí de botadó.

—Deixam aná... menja y... era mèl-lara ab so bech gròch... tant si vòls com si no vòls.

—¿Qu' has dit? ¡*Vella llissa*! (un cap de corda juga demunt es costellam de na Pepa.)

Des diná de festa en feren *festa* es moixos.

* *

Torná vení es día de Sant Sebastiá de l' añ siguent.

Antes de treure s' arròs de s' òlla, en Tiá, passatjansé de banda de cuyna, diu á na Pepa. Te recordas d' aquell animal que vatx matá avuy fa tres anys?

—D' aquell tort ¿es ve?

—¡Ah! ¿De modo que ja ha canviat ses plomes? ¿Jo pensava que tu deyes qu' era mèl-lara?

—Sí; però m' he arribada á convencer qu' era un tort y... ben *hermós*.

—Es cosa provada... ¡per certes *funcions* no hi ha com sa *solfa plana*! Digués es *Pare nostro* y dinarém.

BRAULIO.

GLOSA Y PROSA

D' EN BARTOMEU FERRÁ

Primer aplech—RELLIGIOSES, prèu 0'75 ptas.

Segon » —COSES NOSTRES » 0'75 »

Tercer » —FLORS Y FULLES » 0'75 »

Els suscritors á MALLORCA DOMINICAL, reben gratis aquest derrer.

En preparació BROTS D' ORTIGA Y ENDOLADAS.

Del mateix autor

MEMORIA sobre el *Concepto del Cementerio católico* con un apéndice sobre los cementerios de Palma y el plano colorido del Ensanche aprobado por el Ayuntamiento de esta ciudad en 31 Enero de 1890.—una *peseta*.

MALLORCA

REVISTA DOMINICAL BILINGUE

Este semanario tiene por objeto difundir lectura sana en forma amena y al alcance de todas las inteligencias.

Se reparte los sábados, y contiene ordinariamente cuatro páginas de texto; pero cuando los recursos lo permiten, publica números de á ocho páginas, suplementos ó aumenta la tirada y en este caso el exceso

Se distribuye gratuitamente

Se sufragan los gastos por medio de suscripciones desde **25 cénts. de peseta mensuales en adelante.**

Por 25 cénts. se sirve semanalmente un ejemplar, por 50 cénts. cinco, por una *peseta diez*, y así sucesivamente.

Por consiguiente, á prorrateo entre cinco personas, sólo cuesta la suscripción

10 CÉNTS. DE PESETA AL MES

ADMINISTRACIÓN:—Plaza de Santa Eulalia, 2, Librería
Correspondencia administrativa;—S. Cayetano 8-2.º

Imp. de las hijas de Colomar.